

Kazuistika: kožní projevy covidu-19

Ke klinickým projevům covidu-19 patří i postižení kůže. Kožní symptomy se objevují podle různých odhadů až u třetiny pacientů s tímto onemocněním. V časopise *Clinical Case Reports* byla v roce 2022 publikována kazuistika mladé ženy s covidem-19, který se projevoval respiračními a generalizovanými kožními příznaky.

Současné onemocnění: 30letá žena bez významné osobní anamnézy, která byla v minulosti očkována proti covidu-19 dvěma dávkami vakcíny, se dostavila do nemocniční ambulance (Doha, Katar) s tím, že 5 dní po třetí dávce vakcíny mRNA-1273 se u ní objevily kožní projevy. Prvotním příznakem byla svědivá, erytematózní, makulózní vyrážka na zadní straně krku a volární straně předloktí. Den před výsevem exantému se objevil suchý kašel. Byl proveden antigenní test na SARS-CoV-2, s pozitivním výsledkem. Pacientce byla nasazena antihistaminika. Po 4 dnech se pacientka dostavila na pohotovost se zhoršující se svědivou vyrážkou, která se rozšířila na kůži krku, obličeje, paží, trupu a nohou. K dalším příznakům patřila zvýšená teplota a dyspepsie. Pacientka negovala výskyt podobných exantémů v minulosti.

Objektivní nález: Teplota 37,9 °C, kopřivkovitá, erytematózní, svědivé léze na obličeji, trupu a na všech končetinách. Provedený PCR test na SARS-CoV-2 byl pozitivní. EKG: pouze sinusová tachykardie, ostatní nález včetně RTG hrudníku v normě.

Diagnóza: Protože se exantém objevil krátce před pozitivním nálezem v PCR testu na SARS-CoV-2 a byl doprovázen středně závažnými příznaky virového onemocnění, byl diagnosticky vyhodnocen jako kožní projev infekce, pravděpodobně covidu-19. Anamnesticky byla jako příčina kožních symptomů vyloučena potravinová i léková či jiná alergie.

Léčba a průběh: Pacientka byla vzhledem ke generalizovaným kožním příznakům hospitalizována, a protože se předpokládaly infekční příčiny exantému a stav se zhoršoval, byla na základě předpokladu možné etiologické role bakteriální superinfekce empiricky zahájena antiinfekční léčba antibiotiky (ceftriaxon, azithromycin). Zároveň byla odebrána krev na vyšetření hemokultivace. (Po třech dnech, jakmile se

Difuzní urtikariální exantém na levém předloktí

Kožní projevy spojené s covidem-19 obvykle trvají 6 až 8 dnů.

ukázalo, že hemokultivační nález je negativní, byla antibiotika vysazena.)

Od počátku hospitalizace byla také zahájena léčba kortikosteroidy (1 dávka 200 mg hydrokortisonu i.v., poté se přešlo na perorální podávání prednisolonu v dávce 20 mg/den, celkem 4 dny) a antihistaminiky (difenhydramin 25 mg injekčně podle potřeby spolu s perorálním fexofenadinem 180 mg denně po dobu 5 dnů, poté byla nahrazena s levocetirizinem v dávce 5 mg/den). Lokálně na postižené oblasti kůže byla aplikována emoliencia. Jako profylaxe hluboké žilní trombózy byl podáván enoxaparin v dávce 40 mg/den subkutánně. Situace byla vyhodnocena jako stresující a jako profylaxe peptických vředů byl

podáván esomeprazol 20 mg p.o.

Zjevné zlepšení exantému se projevilo po 2 dnech, přetrvával mírný pocit svědění a pálení. Po 6 dnech hospitalizace byla pacientka natolik zlepšena, že mohla být propuštěna do domácí péče. Pacientka byla propuštěna na léčbě levocetirizin 5 mg a esomeprazol 20 mg p.o. jednou denně po dobu 5 dnů.

Diskuse: U pacientů s covidem-19 se mohou v některých případech vyskytovat kožní příznaky (frekvence výskytu se uvádí v různých pramenech mezi 0,2 a 29 procenty). Exantémy mohou vypadat různě, uvádí se například urtikariální, morbiliformní, makulopapulární vyrážka. Etiopatogeneticky jde pravděpodobně o akutní systémovou zánětlivou reakci na akutní infekci, která má za následek aktivaci žírných buněk a zvýšenou produkci prozánětlivých cytokinů. Kožní projevy spojené s covidem-19 obvykle trvají 6 až 8 dnů, obvykle ne více než 10 dnů. Většinou se vyskytují kopřivkové vyrážky současně nebo po nástupu mimo kožních příznaků. Přítomnost kožních příznaků byla často (ne vždy) spojena se závažnějším průběhem základního onemocnění. Ve většině případů bylo dosaženo adekvátní kontroly symptomů s použitím antihistaminik. Pokud jde o použití kortikosteroidů, je vhodné je případně krátkodobě přidat (většinou stačí perorální forma) k antihistaminikům, pokud kožní příznaky neustupují ani při maximálních dávkách jednoho či více antihistaminik. ■

Literatura

1. Al-Anbagi U, Usman S, Nashwan AJ. Urticarial rash as the initial presentation of COVID-19 infection: A case report. *Clin Case Rep* 2022;10:e06076.

MUDr. Pavel Kostiuk, CSC.